

Magyar költőnek lenni

KÖNYVKRITIKA - AZ ÉS KÖNYVE - LXIII. évfolyam, 24. szám, 2019. június 14.

Az ÉS könyve a könyvhéten – Orbán Ottó: *Rejtett működés. Esszék, cikkek, kisprózák.* (Orbán Ottó összegyűjtött prózai munkái II.) Magvető Könyvkiadó, Budapest, 2019, 676 oldal, 5999 Ft

Az egész könyvnek mindvégig ez a fajta megtartott irónia a legfőbb fegyvere és erénye. Olykor gyilkos szarkazmussal szól, máskor hajlékonyan és simogatóan, harmadszor pedig mélyen tárgyilagosan, mint például a híres-hírhedt Csoóri-esszével vitatkozó szövegében (1990, *Napfogyatkozás*, 245-257.). Érezni ebben, hogy szikár pontossággal igyekszik fogalmazni Orbán Ottó, elejét véve minden lehetséges félreértésnek. Ennek következtében aztán a szöveg szándékolt szárazságát feledve borzong bele az olvasó ismét, három évtized múltán, a rendszerváltás katarziséba. Weöres, Somlyó György, Karinthy *Micimackó*-fordítása, Esterházy Péter, Bodor Ádám, Kafka, József Attila - és még sokan mások - a kisebb írások tárgyai; e szövegek között szellemes recenziók, briliáns vitacikkek, dörmögő morgolódások éppúgy akadnak, mint humoreszkbe hajló paródiák. Polcz Alaine *Asszony a fronton* című könyve pedig nagyon is megérdemelt, emelkedett méltatást kap. Ugyanakkor Déry, Örkény, Mándy, Mészöly, Esterházy - és mások - fergeteges paródiák tárgyai a *Hódolat Arisztophanésznek* című fejezetben (353-377.), melyeket egy rém-dokumentumjáték egészít ki... (*A bomba*, 395-406.), nem sokkal később pedig egy - Örkényre hajzó - frenetikus „doktori értekezés” *Milyenek a magyarok?* címmel (418-421.).